

Besvarelse af samrådsspørgsmål AÅ-BA på samråd d. 17. juni 2011

[Det talte ord gælder]

- Der er stillet to spørgsmål. For det første er jeg blevet bedt om at kommentere på Brønderslev-sagen efter domsafsigelsen. For det andet er jeg blev bedt om at vurdere det nuværende regelsæt, særligt i forhold til at sikre en sammenhængende indsats over for de såkaldte nomadefamilier.

- Jeg besvarer spørgsmålene samlet.

- For en god ordens skyld skal jeg gøre opmærksom på, at jeg ikke synes, vi skal bruge tiden i dag på at gå i detaljer med sagen. De har været rigeligt blotlagt i mediedækningen af sagen. Jeg synes hellere, vi skal fokusere på sagens generelle aspekter.

- Brønderslev-sagen er en meget ulykkelig sag. Det er forstemmende at tænke på, hvad de børn har gennemlevet og været udsat for. Og set udefra fremstår det ufatteligt, at der ikke har været grebet ind langt tidligere.

- For at finde ud af, hvad der var gået galt, bad jeg sidste forår - da vi første gang fik kendskab til sagen - Ankestyrelsen om at undersøge de involverede kommuners behandling af sagen. Ankestyrelsens gennemgang af sagen viser med al ønskelig tydelighed, at der er begået ganske alvorlige fejl i flere af de involverede kommuner.

- Ankestyrelsen konkluderede blandt andet,
 - At der ikke er blevet reageret rettidigt på selv alvorlige underretninger
 - At børnene ikke er blevet hørt i tilstrækkeligt omfang
 - At der ikke er blevet foretaget ordentlige faglige vurderinger af familiens problemer, og
 - At der ikke har været tilstrækkelig systematik og dokumentation i sagsbehandlingen.

- Alt sammen noget, der har ført til, at der først alt for sent er grebet ind over for de forfærdelige forhold, som børnene har levet under. Fejl, der har kostet børnene dyrt.

- Brønderslev-sagen illustrerer nogle meget alvorlige problemstillinger. Men sagen er heldigvis ikke ud-

tryk for, hvordan indsatsen over for udsatte børn og unge generelt foregår i Danmark.

- Vi har i Danmark knap 13.000 anbragte børn og unge under 18 år. Der er i størrelsesordenen 3000 afgørelser om nye anbringelser om året. Af alle anbragte børn er de knap 1.800 anbragt uden samtykke – svarende til knap 14 %.
- Heldigvis er sager som Brønderslev-sagen undtagelsen. I langt de fleste kommuner og langt de fleste sager gøres der et vigtigt og stort stykke arbejde for at sikre, at børnene og deres familier får den støtte, som de har behov for. Det er vigtigt at have dette for øje – selv når vi taler om så alvorlige enkeltsager som den fra Brønderslev.
- Det er vigtigt, at kommunerne lærer af hinanden, og at de gode eksempler udbredes. Derfor har jeg nedsat et ekspertudvalg, der skal drøfte og udbrede gode erfaringer med for eksempel håndtering af underretninger, organisering af tværfagligt samarbejde og sikring af den tidlige indsats. Ekspertudvalget skal selvfølgelig også inddrage det, vi har lært af Brønderslev-sagen.

- Én sag – hvor ulykkelig den end er – må ikke føre til, at vi taber besindelsen og laver alting om, alene fordi vi føler, vi må gøre noget. Det vil ingen være tjent med.
- Men når det er sagt, så skal vi selvfølgelig drage ved lære af sager som Brønderslev-sagen, hvor tingene går galt.
- Med udgangspunkt i Ankestyrelsens undersøgelse af sagen og efterfølgende anbefalinger til kommunerne, er det min klare konklusion, at det ikke er lovgivningen, den er gal med.
- Vi ved fra Ankestyrelsens undersøgelse, at problemet i sagen var, at den gældende lovgivning netop *ikke* blev fulgt i hverken Lolland eller Brønderslev. Reglerne giver faktisk de nødvendige muligheder.
- Jeg har da også hæftet mig ved, at både eksperter og kommuner i for eksempel DR's dokumentar om sagen bakker op om de nuværende regler.
- Loven stiller krav om underretninger, når udsatte familier flytter til en anden kommune, der er mulig-

heder for at sætte ind også selvom forældrene ikke vil samarbejde, der er krav om børnesamtale, der er krav om opfølgning osv.

- Problemerne i Brønderslev skyldes et mangelfuldt kendskab til de eksisterende lovgivningsmæssige muligheder, for lav faglighed og berøringsangst over for forældrene i en lukket familie.
- Jeg har derfor igangsat en række initiativer, der adresserer netop de problemstillinger:
- Jeg vil sørge for, at der nu kommer to pjecer rettet mod de kommunale sagsbehandlere, som vedrører nogle af de centrale læringsaspekter fra Brønderslev-sagen. En pjece om underretninger mellem kommuner og én om, hvordan man kan komme ind i familier, der ikke vil samarbejde.
- Brønderslev-sagen har med al ønskelig tydelighed vist, hvor vigtigt det er, at de mellemkommunale underretninger fungerer. Og den viser, at kommunerne har brug for mere viden om, hvordan man arbejder med lukkede familier. Det får de nu.

- Herudover er specialrådgivningsenheden SISO, der rådgiver om seksuelle overgreb, blevet styrket med flere midler. Og der er blevet iværksat uddannelse for frontpersonale, som lærere og pædagoger, i at spotte signaler fra udsatte børn. Ligesom efteruddannelsen for socialrådgivere er blevet styrket med kursus i børnesamtalen.
- Og så må vi jo ikke glemme, at der er blevet iværksat en række tiltag med Barnets Reform, som først trådte i kraft den 1. januar i år. Blandt andet er der givet mulighed for at lave en børnefaglig undersøgelse uden forældrenes samtykke. Og det er slået fast, at der skal iværksættes akut støtte, uanset at der endnu ikke er lavet en børnefaglig undersøgelse. Vi har styrket den tidlige indsats ved at tydeliggøre reglerne om underretningspligt og ved at åbne op for, at fagpersoner kan drøfte bekymringer om udsatte børn - den såkaldte SSD-model.
- Vi har også udviklet DUBU, som understøtter en systematisk sagsbehandling, og dermed sikrer grundlaget for den fagligt rigtige indsats. 43 kommuner er med allerede – Og jeg er sikker på, at resten nok skal komme det.

- Vi understøtter løbende kommunerne med vejledninger, håndbøger, pjecer og konferencer.
- Og så det, som måske er allervigtigst: Vi har sat massivt ind med uddannelsestiltag: Grunduddannelsen er ved at blive revideret – og der kommer blandt andet mere fokus på udsatte børn. Vi har lavet et kursuscatalog med en række målrettede kurser for sagsbehandlere, leverandører mv. Vi har igangsat en diplomuddannelse, som er meget populær. Og vi har igangsat en masteruddannelse for at sikre, at der er – med Karin Kildedals ord – faglige fyrtårne i kommunerne.
- En lang række tiltag, som samlet set har og yderligere vil styrke indsatsen for udsatte børn markant.
- Flere har nævnt, at det skulle være økonomien, som har gjort, at kommunerne ikke handlede i denne sag. Det tror jeg ikke. Hvis der var nogen, som havde vidst, hvilke konkrete overgreb de her børn var udsat for, så er jeg ikke i tvivl om, at de var blevet anbragt straks. Problemet var, at man simpelthen ikke kom til bunds i sagen og fik afdækket, hvad der foregik.

- Sagsbehandlerne i Brønderslev Kommune benyttede sig ikke af de muligheder for at komme ind i lukkede familier, som loven giver. På grund af ukendskab til reglerne, på grund af lav faglighed og måske på grund af berøringsangst.
- Vi har alle et stort ønske om at forhindre lignende sager. Men det er vigtigt, at vi bruger vores gode hensigter på den rigtige måde. Og jeg mener, at det handler om at sikre implementeringen af de mange tiltag, som vi allerede har iværksat.
- Og jeg er overbevist om, at vejen frem er at fortsætte det massive fokus på at understøtte en faglig kompetent sagsbehandling i kommunerne, som vi allerede har sat i gang. Mange af tingene har vi sat i gang sammen i satspuljekredsen. Andre ting har der desværre ikke været tilstrækkelig opbakning til.
- Det gælder fx DUBU. Det ærgrer mig selvfølgelig meget. Både fordi jeg sådan set opfatter DUBU som svaret på mange af de ønsker, som ikke mindst oppositionen har fremsat. Men også fordi DUBU ville have haft et endnu bedre udgangspunkt med bred politisk opbakning i ryggen.

- Og kvaliteten i sagsbehandlingen er utroligt vigtig. Sagen viser tydeligt, at signaler fra børnene er blevet overset, og at der ikke har været styr på, hvordan underretninger skulle håndteres.
- Vi skal derfor understøtte implementeringen af reglerne, så vi sikrer, at alle kender mulighederne og kravene i loven. Og vi skal styrke fagligheden.
- Løsningen på sager som denne er ikke mere lovgivning. Vi har allerede iværksat en række initiativer. Vi har vedtaget Barnets Reform, vi har iværksat massive uddannelsestiltag, og DUBU er på trapperne. Alt sammen initiativer, som vil styrke indsatsen markant.
- Og der er vejledningsmateriale på vej til kommunerne om lukkede familier og nomadeproblematikken, og ekspertudvalgets arbejde afsluttes i efteråret.
- Derudover er det vigtigt, at kommunerne kender til de muligheder, de har for, at få hjælp udefra.
- Jeg vil derfor skrive til alle landets kommuner for at gøre opmærksom på de muligheder, der er, for at

trække på eksperterne fra Ankestyrelsens lærings-team og fra SISO og ikke mindst VISO.

- Det er helt klart nødvendigt, at kommuner har mulighed for at få rådgivning i komplicerede børnesager. Derfor skal vi sørge for, at de kender til mulighederne. VISO rykker gerne ud til kommunen og yder rådgivning i denne slags sager – og de gør det oven i købet gratis. Det er det, de er der for. Heldigvis kan man konstatere en stigende opmærksomhed om VISOs virke. Sidste år havde de mere end 3000 henvendelser.
- Desuden vil jeg sikre, at kommunerne er opmærksomme på de fejl, som Ankestyrelsen har fremhævet, der blev begået i sagen, og som fik betydning for, at problemerne ikke blev opdaget i tide.
- Og så mener jeg, at der er behov for at kortlægge sagsbehandlingernes kompetencer og se, hvor det halter. Det vil jeg se på sammen med KL. For det er min klare opfattelse, at det ikke mindst er her, skoen trykker.

- Afslutningsvis vil jeg gerne gentage, at denne sag er en rigtig forfærdelig sag, og heldigvis ikke noget vi ser hver dag.
- Vi skal huske, at denne sag er grotesk på mange måder. Og den er ikke udtryk for det generelle billede.